

[Aksel Larsen.]

udstede en eneretsbevilling til udnyttelse af samtlige råstoffer i Danmarks undergrund — måske med undtagelse af sådan noget som kalk, kridt og gassen i Vendsyssel —, ikke til hr. Ravlin, men til det af ham dannede aktieselskab.

Man lod sig ikke nøje med det. I 1938 kom statsministeren til rigsdagen og forlangte, at nu skulle man lave undergrundsloven om. Man havde i henhold til undergrundsloven og med begrundelse i det mystiske saltfund ved Harte givet hr. Ravlins selskab eneret på at udvinde råstoffer i Danmarks undergrund, forudsat at indvindingen var i gang 4 år efter at bevilningen var blevet meddelt. Nu kom hr. Ravlins selskab og sagde: vi må have dette forlænget til 10 år — og statsministeriet opfattede sig som et ekspeditions-kontor for hr. Ravlins selskab og gik prompte til rigsdagen og sagde: vi må have lavet loven om, så at der kan sættes en frist på 10 år. Det skete ikke uden modstand fra en betydelig del af rigsdagen, men det blev gennemført.

Jeg synes, det er nødvendigt at interessere sig for statsministeriets ansvar for denne sag. I denne forbindelse vil jeg sige, at det jo er noget påfaldende, at det nu er en selvfølge for enhver, at denne lov henhører under ministeren for offentlige arbejder, medens det dengang var en lige så stor selvfølge, at den henhørte under statsministeren.

Jeg vil have lov til at sige det rent ud, for at der ingen tvivl skal være om, hvad jeg mener, at hvis daværende statsminister Stauning havde været i live i dag, ville jeg ikke have betænkt mig på i folketinget at have forlangt rigsretstiltale for i hvert fald at få klarlagt, om der findes et ansvar, og hvor alvorligt dette ansvar er.

Der er nemlig også dette at tænke på, at hr. Ravlins selskab, Danish American Prospecting Co., fik bevillingen til indvinding af råstoffer i Danmarks undergrund på billigere vilkår, end det er international coutume, på langt billigere vilkår, så billige, at folk, der kendte til sagen, tog sig til hovedet og sagde: Hvad er grunden til, at Danmark forpagter sin undergrund bort så billigt? Der er meget, der tyder på en speciel favorisering af hr. Ravlin eller hans selskab, og det bliver ikke bedre ved, at hr. Ravlin senere, da statsministeriet havde optrådt som ekspeditionskontor for ham og havde forlænget fristen fra 4 til 10 år, omgående solgte aktierne i selskabet til

Gulf Refining Co. for så vidt er sagesløs. De har af en svindler købt nogle aktier, som syntes at være solide nok, fordi selskabet havde eneretsbevilling på efterforskning og indvinding af råstoffer i Danmarks undergrund, men for mig er der ingen tvivl om, at dels kunne den danske stat være sluppet ud af det, da hr. Ravlin lavede sig selv til aktieselskab, og have sagt: nej tak, det var hr. Ravlin, vi havde givet eneretsbevilling til efterforskning og en lovlig eneretsbevilling til udvinding af råstoffer, og så kan vi ikke give det til et selskab. Der er heller ikke tvivl om, at da aktierne blev solgt, kunne den danske stat også have sagt: det godkender vi ikke! Men den danske stat sagde det ikke, og det må vel være statsministeriets ansvar, at det ikke er blevet sagt.

Ja, det er spørgsmål, som ikke er klarlagt ved den hidtil foregåede undersøgelse, for det er jo en teknisk undersøgelse, foretaget af de dertil indrettede eksperter, men jeg synes som sagt, at den må suppleres med en tilsvarende politisk undersøgelse. Det er jo muligt, at den højtærede minister allerede er i stand til foreløbig at udtrykke sin mening eller give svar på de spørgsmål, jeg har stillet, efter at jeg som sagt tidligere har forberedt ham på, at sådanne spørgsmål ville blive stillet, og bedt ham om også at interessere sig for denne side af sagen.

En undersøgelse af denne side af sagen er afgørende for, hvordan vi vil stille os til lovforslaget. Det er naturligvis muligt eller rettere sagt givet, at en tilfredsstillende undersøgelse ikke kan tilendebringes fra i dag til i morgen, især da det ikke synes, som om man hidtil har lagt vægt på at undersøge denne side af sagen. Der er imidlertid den mulighed, at man kan lade være med at forlænge loven for et helt år, men kun forlænger den for en måned eller to, således at rigsdagen på mere sikkert grundlag end i øjeblikket er i stand til at tage stilling til, om den overhovedet vil forlænge loven, hvilke krav den vil stille til ministeren, eller hvilke pålæg den vil give ministeren med hensyn til forhandlingerne med Danish American Prospecting Company eller rettere sagt Gulf Refining Company.

Jeg er fuldstændig klar over, og jeg har tidligere ved de forhandlinger, vi har haft, dengang folketingsflertallet ikke havde mulighed for at være så uanstændigt at nægte os plads i udvalgene, gjort det synspunkt gældende, at en retssag ville blive meget kostbar på grund af de forsømmelser, der er begået fra den danske stats side, og på